

Oorlogsverhalen uit Zuidoost-Drenthe

Herinneringen aan een regio in verzet en overleven tijdens de
Tweede Wereldoorlog

Oorlogsverhalen uit Zuidoost-Drenthe

Herinneringen aan een regio in verzet en overleven tijdens de
Tweede Wereldoorlog

Jan Veenstra

Schrijver: Jan Veenstra
Coverontwerp: Jan Veenstra
ISBN: 9789403781907
© Jan Veenstra

Voorwoord

Dit boek vertelt de oorlogsverhalen van Zuidoost-Drenthe aan de hand van zeven hoofdthema's: *Het begin*, *De inval*, *De bezetting*, *Het verzet*, *Bombardementen*, *De bevrijding* en *De afrekening*. Elk van deze fases bracht diepe veranderingen met zich mee voor de regio en haar inwoners.

Tijdens *de inval* werden de dorpen in Zuidoost-Drenthe geconfronteerd met de brute werkelijkheid van de oorlog. De eerste schokken en het verzet dat daarop volgde, legden de basis voor de moeilijke jaren die zouden komen. In het gedeelte over *de bezetting* vertel ik verhalen over angst, onderdrukking, maar ook over moed en verborgen verzet. Het was een tijd waarin de dagelijkse strijd om te overleven hand in hand ging met kleine daden van opstand en solidariteit.

Tenslotte breng ik de hoop en opluchting van *de bevrijding* in beeld, maar ook de complexe nasleep die volgde. De bevrijding was niet alleen een moment van vreugde, maar ook een tijd van herstel en rouw om wat verloren was gegaan.

Met deze verhalen wil ik de geschiedenis levend houden en eer betuigen aan degenen die deze tijd hebben doorstaan.

Jan Veenstra
Januari 2025

Fluisterende Grond

In de velden van Zuidoost-Drenthe
fluistert de aarde zacht,
een verhalenverteller in stilte,
drager van herinneringen die blijven.

Hier waren de dagen koud en kil,
de nachten vol van onrust,
de lucht zwaar van wat verloren ging,
zonder ooit echt gegaan te zijn.

Boerderijen en dorpen
hielden zich klein en stil,
verloren in het landschap,
schuilend voor de dreiging
die de horizon spleet.

Mensen verdwenen, namen verbleekten,
maar hun echo blijft:
verzet zonder gejuich,
overleven zonder hoop,
vastgehouden door de drassige grond
en de kronkelige bomen.

We mogen dit nooit vergeten,
want deze verhalen graven zich in
als wortels in de bodem van Zuidoost-Drenthe,
waar ze voortleven,
waar hun gewicht ons herinnert,
waar hun offer ons behoedt.

Jan Veenstra

1. Het begin

De Inspectietocht en Oorlogsellende: Van Hoop naar bezette grensregio

In de vroege zomer van 1939 leek de oorlog een verre bedreiging voor Nederland. Koningin Wilhelmina, vastberaden in haar plichtsgevoel, besloot persoonlijk de noordelijke grenstroepen te inspecteren.

Op 22 juni arriveerde ze in De Krim, ten zuiden van Coevorden, en werd warm verwelkomd door Overste Veenbaas, de commandant van de troepen in Drenthe en Groningen. De dag was een toonbeeld van nationale eenheid en vreedzaam patriottisme, waarin burgers en soldaten zich gesterkt voelden door de belangstelling van hun koningin.

Langs de grensposten sprak Wilhelmina met soldaten, inspecteerde ze verblijfplaatsen en roemde de hechte band tussen militairen en burgers. Het was een dag vol symboliek en nationale trots, met schoolkinderen die spontaan het Wilhelmus zongen en burgers die enthousiast langs de route stonden. Maar ondanks de hartverwarmende sfeer hing er, met de opmars van Hitler in Europa, toch een zekere spanning in de lucht.

Koningin Wilhelmina, vervolgde haar inspectietocht door de noordelijke grensstreek, naar Coevorden en Dalen. Via Dalen trok ze verder naar de in aanbouw zijnde kazematten bij Sleen. Het hele dorp leek in feeststemming, met vlaggen die wapperden aan vrijwel alle huizen, behalve de overheidsgebouwen.

Een grote menigte verzamelde zich langs de route en juichte enthousiast toen de koningin te voet door de straten liep.

De koningin tocht door het dorp bracht een ontroerend moment toen schoolkinderen spontaan het Wilhelmus begonnen te zingen. Wilhelmina stond even stil, zichtbaar ontroerd, en groette de kinderen met een warme glimlach.

De reis ging verder naar Emmen, waar op de markt de opgestelde troepen haar al verwachtten. Ook hier werd haar komst met enthousiasme ontvangen door het volk dat zich massaal had verzameld. Wilhelmina's aanwezigheid was hier allang geen geheim meer.

Terwijl ze langs de militairen liep, sprak ze enkelen van hen persoonlijk toe en stelde vragen over hun voorbereidingen.

